

Europese programma's voor lokale besturen, een overzicht

Inhoud

1. Vooraf.....	3
1.1. Dienst economie en Europese en internationale Samenwerking (EEIS)	3
1.2. Hoe gaan we te werk?	3
1.3. Overzicht Europese programma's	3
2. THEMA DUURZAME STADSONTWIKKELING	4
2.1. Voor lokale projecten	4
2.1.1. EFRO Vlaanderen	4
2.1.2. EFRO – Urban Innovative Actions (UIA)	6
2.2. Voor testprojecten of uitwisselingen van lokale of transnationale goede praktijkvoorbeelden	7
2.2.1. LIFE	7
2.3. Voor transnationale projecten – uitwisseling van goede praktijkvoorbeelden.....	9
2.3.1. URBACT	9
2.3.2. Interreg Europe.....	10
2.4. Voor transnationale projecten – voor proefprojecten	11
2.4.1. Interreg Vlaanderen-Nederland.....	11
2.4.2. Interreg Frankrijk-Wallonië-Vlaanderen	13
2.4.3. Interreg 2-zeeën	15
2.4.4. Interreg Noordzee.....	16
2.4.5. Interreg Noordwest Europa	18
2.4.6. Horizon 2020.....	19
3. PROJECTEN GERICHT OP DE MENS	21
3.1. Voor lokale projecten	21
3.1.1. Het Europees Sociaal Fonds (ESF)	21
3.2. Voor lokale of transnationale projecten.....	22
3.2.1. Het Europees programma voor Werkgelegenheid en Sociale Innovatie (EaSi)	22
3.2. Voor transnationale projecten	23
3.2.1. Europa voor de Burger	24
3.2.2. Erasmus+.....	25

1. Vooraf

1.1. Dienst economie, Europese en internationale Samenwerking (EEIS)

De Europese Unie beschikt over een groot aantal subsidieprogramma's en die zijn soms lastig te doorgronden. De dienst Economie, Europese en Internationale Samenwerking (EEIS) van provincie West-Vlaanderen biedt ondersteuning bij de Europese projecten in uw gemeente en laat de kansen die Europa biedt, beter benutten.

Dit doen we door te kijken naar mogelijke matches tussen de beleidsdoelen van uw gemeente en concrete projecten enerzijds, en Europese programma's en initiatieven anderzijds. Wij houden het overzicht van Europese projectoproepen dagelijks bij en zijn steeds bereid tot voor advies over Europese programma's.

1.2. Hoe gaan we te werk?

Er zijn tientallen Europese subsidies beschikbaar voor een scala aan projectoproepen. Een Europees project aanvragen is echter een complex proces vanwege de internationale partners, lange doorlooptijden en vaak ingewikkelde regelgeving en vereisten. De dienst EEIS van provincie West-Vlaanderen is uw aanspreekpunt, waar alle kennis en ervaring van subsidietrajecten bij externe fondsen en verstrekkers wordt verzameld.

EEIS levert deze diensten aan alle West-Vlaamse organisaties en besturen. Afhankelijk van de vraag biedt EEIS advies over de verschillende subsidieprogramma's van de Europese Unie, het aanvraagproces en de projectadministratie. Wij werken vraag gestuurd, maar we geven ook proactief voorlichting over Europese projectoproepen en –werking.

1.3. Overzicht Europese programma's

Volgende hoofdstukken bevatten een niet-exhaustief en beknopt overzicht van de voornaamste Europese programma's die relevant zijn voor lokale besturen voor de programmaperiode 2014-2020.

Het overzicht is gebaseerd op 3 criteria:

- **Thema**
  - Duurzame stadsontwikkeling
  - Op de mens toegespitste projecten

- **Lokale (geen buitenlandse partner nodig) of transnationale projecten (met partners uit verschillende landen)**

- **Het type project, waarbij we een onderscheid maken tussen de uitwisseling van goede praktijkvoorbeelden, proefprojecten die een innovatie testen, en uitzonderlijke gevallen van meer structurele projecten of de bouw van infrastructuren.**

Voor elk programma vermelden we het thema, contactgegevens eventueel enkele voordelen en aandachtspunten én een voorbeeld van een project.

2. THEMA DUURZAME STADSONTWIKKELING

Verschillende Europese programma's kunnen door gemeenten gebruikt worden voor projecten rond stadsrenovatie in verschillende domeinen (stedenbouw, energie, mobiliteit, leefmilieu, ...) waarbij de dimensie duurzaamheid steeds in zekere zin aanwezig is.

2.1. Voor lokale projecten

2.1.1. EFRO Vlaanderen

Thema

Het Vlaamse EFRO programma subsidieert projecten die het concurrentievermogen vergroten en werkgelegenheid stimuleren. Het beheer van EFRO is in handen van het Vlaams centraal programmasecretariaat van het Agentschap Innoveren en Ondernemen, maar voor vragen kan u ook terecht op het provinciaal contactpunt.

Vlaanderen ziet zich, o.m. bij de realisatie van de Europa2020 – doelstellingen, geplaagd voor een aantal belangrijke maatschappelijke problemen en strategische uitdagingen op het vlak van innovatie, concurrentievermogen, vergrijzing, energie, mobiliteit, verstedelijking, armoede .... Het programma is opgebouwd rond 4 prioriteiten

- Prioriteit 1: stimuleren van onderzoek, technologische ontwikkeling en innovatie
- Prioriteit 2: versterken van het concurrentievermogen van KMO's
- Prioriteit 3: bevorderen van de overgang naar een koolstofarme economie
- Prioriteit 4: bevorderen van een duurzame grootstedelijke ontwikkeling

Voor de programmaperiode 2014-2020 introduceerde de Europese Commissie het concept 'Geïntegreerde Territoriale Investerings' (GTI's). Binnen een GTI kunnen lidstaten een specifieke geïntegreerde strategie voor een bepaald gebied ontwikkelen en hiervoor middelen bundelen uit verschillende assen, operationele programma's en fondsen. In West-Vlaanderen wordt dit concreet ingevuld door de GTI West-Vlaanderen: gebaseerd op het strategisch plan 'West Deal' voor een toekomstgerichte transformatie van de provincie West-Vlaanderen

Acties in een GTI-gebied moeten beantwoorden aan een dubbel criterium: aansluiten bij de eigen regionale strategie en passen binnen de specifieke doelstellingen van het OP.

[Website van het programma](#)

Contactpunt

- **Centraal programmasecretariaat EFRO**

Agentschap Innoveren en Ondernemen, Entiteit Europa Economie

T 02 553 38 57

Meer info vind je [hier](#)

- **Provinciaal contactpunt West-Vlaanderen - EFRO Vlaanderen**

Ellen Cardoen

E ellen.cardoen@west-vlaanderen.be

T 050 40 31 72

Voordeel

Aanwezigheid van het provinciaal contactpunt voor EFRO voor West-Vlaanderen

Oproepen

Neem regelmatig een kijkje op [de website van het programma](#)

Voorbeeld

BRUGS FUTUREPRENEURS NETWERK

In Brugge heerst een sterke ontgroening en de vrees voor een beperkte jonge innovatieve instroom in de economie is reëel. Brugge wordt nog steeds geassocieerd met een traditionele economie, die bovendien sterk steunt op toerisme, zorg en haven. Ad hoc zijn er initiatieven die ondernemerszin zouden kunnen stimuleren. Maar alles gebeurt versnipperd en zijn het steeds dezelfde usual suspects die bereikt worden.

In Brugge beweegt heel wat. Het innovatieplatform "De Toekomst van Brugge" inspireert, initieert en verbindt vooruitstrevende ideeën met nieuwe groepen in de samenleving, zodat kruisbestuiving tussen mensen en sectoren de stad vernieuwt. Onder de "De Toekomst van Brugge" stimuleert het Brugs Futurepreneur Netwerk (BFN), als interactief forum, de ondernemingszin van jonge creatievelingen. BFN bundelt alle Brugse partners en projecten rond jongeren en ondernemingszin en positioneert zich als aanspreekpunt om jongeren te informeren, te scouten en te begeleiden in het uitwerken, ondernemen en opstarten van frisse ideeën.

BFN richt zich op alle Brugse jongeren tussen 18 en 25, met bijzondere aandacht aan doelgroepen die minder snel met innovatie en ondernemingszin in contact komen, zoals vaktechnisch technische jongeren, maatschappelijk kwetsbare jongeren en doelgroepen uit de jongerenwerking. Het netwerk gaat met de BFN Roadshow fysiek op verschillende locaties bij de jongeren op bezoek, ontwikkelt

een toolkit van instrumenten om de ondernemingszin van jongeren te inspireren, stimuleren en activeren en implementeert deze instrumenten door activiteiten en netwerkmomenten.

Deze toolkit met interactieve instrumenten omvat de expertise van de netwerkpartners (jeugdwerkers, docenten, leraars, bedrijven, non-profits, creatieve economie, etc.). BFN resulteert in interacties waar bv een lasser functionele meubelen ontwikkelt voor een student interieurvormgeving en waarbij een docent de marketing ondersteunt. Finaal zijn ook eenmalige projecten essentiële BFN output, zoals het oprichten van een vzw en het organiseren van een pop-up evenement.

Kijk in [projectendatabank](#) voor meer informatie

2.1.2. EFRO – Urban Innovative Actions (UIA)

Thema

De Europese enveloppe van het EFRO ondersteunt ook innovatieve acties op het gebied van duurzame stedelijke ontwikkeling. Deze proefprojecten kunnen innoverende oplossingen testen die nog nooit in Europa toegepast werden. De projectoproepen worden geselecteerd rond jaarlijks veranderende thema's.

[Website van het programma](#)

Contact

Secretariaat Regio 'Nord-Pas de Calais – Picardie
T +33 (0)3 61 76 59 34
Meer info vind je [hier](#)

Voordelen

- 5 miljoen euro voor beschikbaar voor 3 jaar, subsidies kunnen tot 80% van de subsidiabele kosten dekken
- Jaarlijkse projectoproep

Oproepen

Neem regelmatig een kijkje op de [website van het programma](#)

Aandachtspunten

- voor steden met meer dan 50.000 inwoners, individueel of in groep
- het programma eist geen Europees samenwerkingsverband, maar er wordt verwacht dat de oplossingen overdraagbaar zijn naar andere Europese steden
- de EU financiert enkel echt innoverende en experimentele projecten

Voorbeeld

CURANT

OCMW Antwerpen pakt uit met een uniek en vernieuwend cohousingproject waarbij jonge erkende vluchtelingen en jonge Antwerpenaars samenwonen gedurende minstens 1 jaar.

In totaal zullen 135 jonge vluchtelingen over een periode van drie jaar begeleid worden.

CURANT staat voor Cohousing and case management for Unaccompanied young adult Refugees in ANTwerp. Het Urban Innovative Actions-fonds van de Europese Commissie koos het project van OCMW Antwerpen (samen met enkele andere projecten) uit voorstellen van 378 Europese steden.

Meer informatie: www.cohousing-curant.be

2.2. Voor testprojecten of uitwisselingen van lokale of transnationale goede praktijkvoorbeelden

2.2.1. LIFE

Thema

LIFE is het financieel instrument voor het leefmilieu en het klimaat. Om het gedrag en de gewoontes te doen evolueren steunt LIFE testprojecten, de uitwisseling van ervaringen en sensibiliseringsacties. Het heeft niet enkel betrekking op de beschermde zones Natura 2000, maar ook op het stadsbeleid.

LIFE ondersteunt onder andere overheden om de Europese beleidslijnen en regels beter toe te passen op het vlak van leefmilieu en klimaat. Zo steunt het tot op heden de ontwikkeling van strategieën en lokale aanpassingsmaatregelen, onder meer in het kader van het Burgemeestersconvenant voor 2030.

[Website van het programma](#)

Contact

- **DG Milieu & DG Klimaat van de Europese Commissie**

Meer info vind je [hier](#)

- **Contact in Vlaanderen/België:**

- LIFE+ Natuur en Biodiversiteit: Els Martens (ANB) els.martens@lne.vlaanderen.be - T 02 553 7686

- LIFE+ Milieubeleid en Governance en LIFE+ Informatie en Communicatie: Stefanie Hugelier (FOD Volksgezondheid) stefanie.hugelier@milieu.belgie.be - T 02 524 96 88

Voordelen

- De jaarlijkse oproep en de meerjaren-prioriteiten maken het mogelijk om het dossier op voorhand samen te stellen.
- In tegenstelling tot de meeste Europese programma's kan een gemeente individueel een aanvraag indienen, ook al scoort men beter als er partners uit verschillende landen zijn. De projecten moeten wel altijd een toegevoegde meerwaarde kunnen aantonen (bv. toepasbaar in andere steden)

Aandachtspunten

LIFE is toegespitst op een lijst zeer precieze prioriteiten

Oproepen

Meer info over de projectoproepen 2017 vind je [hier](#)

Voorbeeld

SCALLUVIA

Het LIFE+-project Scalluvia zet voluit in op de verbetering van de zeldzame elzenbroekbossen in de Polders van Kruibeke. Van september 2013 tot september 2017 buigen de partners zich over de kwaliteit van deze bossen en kreken om het de polderbewoners nog meer naar hun zin te maken. De bossen worden een thuis voor veel - vaak zeldzame - planten en dieren. Het gebied vormt zo een voorbeeld van doordacht natuurherstel voor andere streken in Europa. Ontdek meer informatie via www.scalluvia.eu.

2.3. Voor transnationale projecten – uitwisseling van goede praktijkvoorbeelden

2.3.1. URBACT

Thema

Het op Europees niveau door EFRO gefinancierde URBACT ondersteunt de uitwisseling van kennis en goede praktijken tussen steden, om een duurzame en geïntegreerde stedelijke ontwikkeling te bevorderen. Via verschillende netwerken worden actieplannen uitgewerkt, verbeterd de implementatie van de actieplannen of worden goede praktijkvoorbeelden overgenomen.

[Website van het programma](#)

Contact

- **Secretariaat URBACT (St. Denis La Plaine, Frankrijk)**

T +33 (0)1 49 17 47 52

E info@urbact.eu

Meer info vind je [hier](#)

- **Vlaams contactpunt**

Ahmed Abdelhakim

T +32 (0)2 553 37 04

E ahmed.abdelhakim@vlaio.be

Voordelen

- Een zeer goede toegangspoort tot Europese projecten
- Dit programma is specifiek gericht tot de lokale actoren en behandelt verschillende thema's
- De methodologie van URBACT combineert uitwisselingen tussen steden en een participatieve aanpak op het niveau van elke stad om actieplannen uit te werken
- De selectie in 2 fasen vergemakkelijkt de uittekening van het project

Aandachtspunten

URBACT maakt het niet mogelijk om de uitvoering van actieplannen te financieren en steunt enkel grootschalige netwerken (6 tot 12 steden).

Oproepen

Alle info vind je <http://urbact.eu>

Voorbeeld

REFILL

De Stad Gent experimenteert al meer dan 10 jaar met projecten van tijdelijke invulling op vrijgekomen plaatsen en ruimten in de stad, vaak naar aanleiding van stadsvernieuwingsprojecten. Die experimenten leverden heel wat ervaring op die nu gedeeld wordt met andere Europese steden. Twee kenmerkende projecten van tijdelijke invulling zijn De Site in de Rabotwijk en DOK aan de Oude Dokken. Zij zijn ook de inspiratiebron voor vele andere projecten die sinds dan ontstaan zijn. De Stad ondersteunt deze projecten dan ook via het Fonds Tijdelijke Invullingen. Daarnaast ontwikkelde de Stad ook het crowdfundingplatform crowdfunding.gent waar inwoners nieuwe initiatieven mee kunnen ondersteunen.

Het REFILL-project verenigt steden als Gent, Amersfoort, Ethene, Bremen, Poznan, Riga, Helsinki, Nantes, Ostrava en Cluj die allen een uitgebreide ervaring op het vlak van tijdelijke invulling kunnen voorleggen. Het project wordt ondersteund met Europese URBACT middelen en de Stad Gent is trekker ervan.

REFILL streeft drie doelstellingen na:

- Uitwisseling van kennis, ervaringen, uitdagingen en instrumenten op vlak van tijdelijke invulling en het beleid rond participatie en co-creatie;
- Verduurzamen van dynamieken uit tijdelijke invulling, door het onderzoeken van business modellen ter versterking van de (financiële) draagkracht van de pioniers, het integreren van tijdelijke invulling in nieuwe projecten van stadsontwikkeling en het versterken van netwerken;
- Transformatie naar een meer open en flexibele overheidsorganisatie, door een herziening van de rol als netwerkorganisatie, het creëren van nieuwe verbindingen en coalities, en het herbekijken van het juridisch kader hierrond.

2.3.2. Interreg Europe

Thema

Het op Europees niveau door het EFRO gefinancierde programma Interreg Europe stimuleert regionale en lokale overheden om hun beleidservaringen onderling uit te wisselen en zo het regionaal ontwikkelingsbeleid en het gebruik van Europese structuurfondsen doeltreffender te maken (voornamelijk EFRO) op het vlak van onderzoek en innovatie. Versterking van de competitiviteit van KMO's, verlaging van de koolstofuitstoot en milieubescherming.

[Website van het programma](#)

Contact

- **Secretariaat Interreg Europa in Rijssel**

Meer info vind je [hier](#)

- **Vlaams contactpunt**

Philippe Rousseau

T +32 (0)2 553 37 07

E philippe.rousseau@vlaio.be

Voordelen

Dit programma kan een interessante vector voor de ontwikkeling van regionale strategieën zijn.

Aandachtspunten

De projecten moeten verbonden zijn met het EFRO of gewestelijk beleid

Oproepen

alle info vind je [hier](#)

Voorbeeld

EU 2020 Going local (Interreg IV)

Het project 'EU 2020 going local' leverde in Schaarbeek een bron van inspiratie, een dynamiek en een tijdelijke stimulans om het klimaatplan te doen heropleven.

2.4. Voor transnationale projecten – voor proefprojecten

2.4.1. Interreg Vlaanderen-Nederland

Thema

Om de concurrentiekracht van onze economie te versterken is het aangewezen om te blijven investeren in onderzoek en ontwikkeling. Innovatie is dan ook dé hoofdprioriteit van dit programma. Bedrijven en kenniscentra spelen daarbij een belangrijke rol.

Als één van de meest dichtbevolkte gebieden in de wereld, kent de grensregio een hoge milieudruk. Ons leefmilieu verdient daarom ook aandacht. Niet alleen door de bescherming van milieu en natuur,

maar ook door een meer efficiënte omgang met energie, grondstoffen, water en afval.

Tot slot biedt het programma ruimte voor het aanpakken van uitdagingen op de arbeidsmarkt in de grensregio, met aandacht voor arbeidsmobiliteit en training om arbeidsmarktknelpunten aan beide zijden van de grens op te lossen.

Vlaanderen, Nederland en de 8 provincies kozen 4 thema's met daarbij 9 verschillende specifieke doelstellingen die centraal staan:

- Versterking van onderzoek, technologische ontwikkeling en innovatie
- Steun voor meer energie-efficiëntie en hernieuwbare energie
- Bescherming van het milieu en bevordering van efficiënte omgang met hulpbronnen
- Bevordering van werkgelegenheid en ondersteuning van arbeidsmobiliteit

[Website van het programma](#)

Contact

- Secretariaat grensregio Vlaanderen-Nederland (Antwerpen)

meer info vind je [hier](#)

- Projectadviseur provincie West-Vlaanderen

T 050 40 34 66

Voordelen

- Projectadviseur bij provincie West-Vlaanderen
- Geen taalproblemen

Aandachtspunten

- De klemtoon ligt op innovatie, duurzame energie, milieu en arbeidsmarkt. Een project zal inhoudelijk dus telkens op één van die prioriteiten moeten inspelen. Voorheen stonden de bredere thema's mens, milieu en economie centraal.
- De verschuiving op inhoudelijk vlak zorgt ook voor een verandering in de beoogde doelgroep. Bedrijven, bedrijfskoepels en kennisinstellingen gelden nu als het voornaamste doelpubliek, hoewel de publieke sector nog steeds een belangrijke partner blijft.

Oproepen

Lancering volgende oproep 4: najaar 2017

Voorbeeld

SEE2DO!

Hoe pak je een renovatie aan en hoe zorg je daarbij voor een lager energieverbruik? Het is niet eenvoudig om je weg te vinden in de vele energiebesparende maatregelen en daarvoor ontworpen subsidieregelingen. 'See2Do!' helpt daarbij. De filosofie van 'See2Do!' is eenvoudig: 'doen' door te laten 'zien'. Door demonstratie van innovatieve energiebesparende maatregelen en hun positieve effecten worden huiseigenaars en eigenaars van publieke gebouwen geïnspireerd tot actie. 'See2do!' tracht enerzijds interesse op te wekken bij particulieren en gemeenten door energieverlies zichtbaar te maken via thermografische opnames, straat- en woningscans en luchtfoto's. Anderzijds ligt een belangrijk aspect in het duidelijk maken van de mogelijkheden tot een energetisch efficiënte renovatie door het aantonen van best practices. Die 'goede voorbeelden' zijn concrete investeringen in plaatsen als Brugge, Hombeek, Breda en Maastricht. Zo worden in Brugge enkele 'prikkelwoningen' energetisch gerenoveerd en wordt in het stadskantoor van Breda onder andere LED-verlichting geïnstalleerd.

Kijk voor meer informatie in onze [projectendatabank!](#)

2.4.2. Interreg Frankrijk-Wallonië-Vlaanderen

Thema

Voor het programmagebied werden 6 thema's vastgesteld waarop ingezet zal worden:

- Versterken van de inspanningen op vlak van onderzoek/ontwikkeling en innovatie
- De kmo's begeleiden bij hun ontwikkeling en markttoegang bij hun internationale activiteiten, in het bijzonder aan de andere kant van de grens
- De grensoverschrijdende hulpbronnen beschermen en bewaren, in het bijzonder ten aanzien van de natuurlijke en technologische risico's
- De valorisatie van het grensoverschrijdende patrimonium
- Ondersteunen van de territoriale cohesie en van de jobcreatie in de grensoverschrijdende woon- en werkgebieden
- Het ontwikkelen en bestendigen van een grensoverschrijdend dienstenaanbod voor de bevolking op sociaal en gezondheidsvlak

[Website van het programma](#)

Contact

- **Het gemeenschappelijk secretariaat (Namen)**

+32-(0)81.24.94.10

E-mail : info@interreg-fwvl.org

Meer info vind je [hier](#)

- **Technisch Interregteam- Steunpunt Vlaanderen**
  - Inge De Keyzer
    - E Inge.Dekeyzer@west-vlaanderen.be
    - T 050 40 32 91
  - Pieter Lahousse
    - E Pieter.Lahousse@west-vlaanderen.be
    - T 050 40 34 71
  - Matthias Verhegge
    - E matthias.verhegge@west-vlaanderen.be
  - Sylvianne Daenekindt (Administratieve coördinatie & microprojecten)
    - E sylvianne.daenekindt@west-vlaanderen.be
    - T 050 40 34 19

Voordelen

Technisch Interreg-team bij provincie West-Vlaanderen

Oproepen

geen nieuwe oproep in 2017 (laatste oproep van dit programma voorzien in 2018)

Voorbeeld

VALYS - LEIEVALLEI-PARC DE LA LYS

In het reeds afgelopen Interreg IV- project Corrid'or is een gemeenschappelijke grensoverschrijdende gebiedsvisie voor de Leievallei opgemaakt en via een politiek charter goedgekeurd door het partnerschap. Het nieuwe project VALYS wil het gebied nu verder ontwikkelen op basis van de gebiedsvisie en zet vooral in op deze krachtlijnen:

- het aangaan van de dialoog met de burger
- het versterken van de landschappelijke en natuurlijke elementen uit de Leievallei

De uitdagingen die aan de basis liggen van het project en die duidelijk een grensoverschrijdend karakter hebben, zijn de druk op de open ruimte en de bedreiging van de ecologische waarden van de Leievallei. VALYS biedt het grensoverschrijdend kader om deze uitdagingen aan te pakken en vorm te geven via acties op verschillende schaalniveaus. Inrichtingen op het terrein, visievorming over deelgebieden met een belangrijke impact op de Leievallei en gezamenlijke communicatie-acties die het onderscheidend karakter van het "Leievallei-Parc de la Lys" kunnen verbeelden, zijn daarin de belangrijkste elementen. De rode draad doorheen het project is de participatie van de doelgroepen

en het op een innovatieve manier in dialoog treden met de burger. Verder wordt een toolbox ontwikkeld en worden acties inhoudelijk op elkaar afgestemd, zowel op het gebied van beeldkwaliteit, ecologie, landschap als recreatieve ontsluiting. Kijk voor meer informatie in onze [projectendatabank](#)

2.4.3. Interreg 2-zeeën

Thema

De algemene doelstelling is het ontwikkelen van een innovatief, kennis- en onderzoeksgebaseerd, duurzaam en inclusief 2 Zeeën-gebied, waar natuurlijke hulpbronnen worden beschermd en de groene economie wordt bevorderd.

Om dit te realiseren kunnen projecten die een directe bijdrage leveren aan één van de Specifieke Doelstellingen tot 60% van hun totale budget medegefinancierd worden.

Prioriteiten

- Technologische en sociale innovatie
- Koolstofarme technologieën
- Aanpassing aan klimaatverandering
- Hulpbronnen efficiënte economie

[Website van het programma](#)

Contact

- **Programma secretariaat (Rijssel)**

+33 3 20 21 84 80

contact@interreg2seas.eu

Meer info vind je [hier](#)

- **Provinciaal aanspreekpunt**

Jonas Lagrou

E jonas.lagrou@west-vlaanderen.be

T 050 40 34 08

- **Vlaams facilitator**

Dries Debruyne

T 050 40 33 73

E d.debruyne@interreg2seas.eu

Voordelen

Aanspreekpunt en Vlaams facilitator bij de provincie

Oproepen

5^e Call – mogelijks de laatste projectronde!

De eerste stap is open van 1 augustus tot en met **27 oktober 2017**.

Stap 2 loopt van 2 februari 2018 tot en met **2 mei 2018**.

Voorbeeld

SHINE - SUSTAINABLE HOUSES IN AN INCLUSIVE NEIGHBOURHOOD

De partners van SHINE kampen met dezelfde problemen: stijgend energie verbruik, schommelende prijzen, brandstoftekort, energie veiligheid en bedreiging van het milieu. Het zijn problemen die grensoverschrijdend zijn: een gemeenschappelijke aanpak dringt zich logischerwijs op.

SHINE streeft naar een vermindering van de koolstofuitstoot in residentiële woningen. Het project wil het proces versnellen om energie-efficiënte en hernieuwbare energie technologieën toe te passen bij de renovatie van residentiële woningen.

De belangrijkste outputs zijn de pilootprojecten die in enkele wijken worden uitgevoerd en de hiervoor gebruikte methodieken in samenwerking met de eigenaren van de woningen. De pilots tonen aan dat een meer energie-efficiënte aanpak mogelijk is en de moeite waard is. Om het gewenste resultaat te bereiken is de betrokkenheid van de bewoners cruciaal tijdens het renovatieproces. Hiervoor werken de partners in het project aan een methodiek voor een participatieproces met een bottom-up aanpak. Ook de professionals worden geïnformeerd over technieken en innovatieve methodieken voor energie-efficiënt bouwen.

Kijk voor meer informatie in onze [projectendatabank](#)

2.4.4. Interreg Noordzee

Thema

1. Thinking Growth

- Onvoldoende commercialisatie van innovatieve ideeën
- Nood aan meer innovatie bij KMO's
- Nood aan kennisuitwisseling tussen bedrijven en kennisinstellingen
- Stimuleren van innovatiepotentieel ipv directe steun aan bedrijven

2. Eco-Innovation

- Nieuwe concepten om CO² emissies te verlagen en grondstoffen meer duurzaam te (her)gebruiken
- Genereren van hernieuwbare energie en energieverbruik verlagen
- Pilootprojecten en inspireren dmv innovatief industrieel design

3. Sustainable Management

- Klimaatsverandering blijft een zware uitdaging. Zowel studies als stakeholders bevestigen dit.
- Groot aantal geschonden habitats en ecosystemen
- Veel kwetsbare kust- en oevergebieden

4. Green Mobility

Te afhankelijk van fossiele brandstoffen en traditioneel wegtransport

Potentieel van bestaande alternatieven beter benutten

Duurzame alternatieven voor transport van goederen en personen (voornamelijk focus op goederen)

[Website van het programma](#)

Contact

- **Programmasecretariaat (Viborg)**

Phone: +45 7841 1770

Meer info vind je hier [hier](#)

- **Vlaams contactpunt**

Julia Cantero

T +32 (0)2 553 37 29

E julia.cantero@vlaio.be

- **Provinciaal aanspreekpunt**

Lies Lefevere

T 050 40 34 36

E lies.lefevere@west-vlaanderen.be

Oproepen

- Oproep 4 - Eind augustus 2017 (Enkel Expressions of interest)
- Oproep 5 - Maart 2018 (Enkel full applications van goedgekeurde expressions of interest uit vorige oproepen)

Voorbeeld

LIKE!

Like! heeft de bedoeling om binnen de publieke sector de capaciteit te verhogen om innovatie te faciliteren. Dit moet resulteren in de ontwikkeling van een breed gamma van diensten gebaseerd op innovatieve oplossingen voor een betere lokale dienstverlening. Via 9 transnationale pilots doorheen de 3 thema's willen lokale besturen, burgers, kennisinstellingen en KMO's op een co-creatieve manier slimmere, efficiëntere en innovatievere diensten realiseren.

De creatie van een lokale digitale innovatieve cultuur doorheen de NSR

Hierbinnen willen lokale besturen inzetten op nieuwe vaardigheden en kennis om innovatieve diensten te leveren, nieuwe wegen te ontwikkelen om gemeenschappen te betrekken en bouwen aan meer inclusieve diensten.

Ontwikkelen van nieuwe innovatieve slimme diensten

Lokale besturen worden aangemoedigd om de bestaande informatie efficiënter te gebruiken om via het koppelen van diverse interne en externe bronnen, zodat er geëvolueerd wordt van een generieke communicatie naar een meer specifieke communicatie in functie van wat de lokale gemeenschappen en gebruikers willen.

De creatie van een digitaal DNA voor de stad of de buurt

Hierbinnen wordt er gewerkt aan een transnationaal digitaal dashboards dat data wil omzetten in informatie die kan gebruikt worden door de burgers, beleidsmakers, wetenschappers, ... om te begrijpen hoe steden en buurten functioneren. Hierbij wordt er gebruik gemaakt van IoT sensors en complementaire bronnen.

Kijk voor meer informatie in onze [projectendatabank](#)

2.4.5. Interreg Noordwest Europa

Thema

dit op Europees niveau door het EFRO gefinancierde programma steunt samenwerkingsprojecten omtrent het uitproberen van nieuwe oplossingen inzake innovatie, verlaging van de koolstofuitstoot, rationeel gebruik van hulpbronnen en grondstoffen. Het gaat dus om projecten waarmee bestaande oplossingen getest of gedemonstreerd worden.

[Website van het programma](#)

Contact

- **Secretariaat Interreg Europe (Lille)**

T +33 (0)3 20 78 55 00

E +33 (0) 3 20 55 65 95

nwe@nweurope.eu

Meer info vind je [hier](#)

- **Provinciaal aanspreekpunt**

Lies Lefevere

T 050 40 34 36

E lies.lefevere@west-vlaanderen.be

Voordelen

Een zeer toegankelijk programma om innoverende projecten tot stand te brengen dankzij:

- Het accent op operationele en innoverende projecten

- Het beperkte geografische domein (Benelux, Noord-Frankrijk, Zuid-West-Duitsland, Ierland, Verenigd Koninkrijk en Zwitserland), wat het zoeken naar partners vergemakkelijkt
- Regelmatige projectoproepen en een selectieprocedure in 2 fasen: het eerste dossier is zeer bondig en toegespitst op de strategie; daarna volgt de uitwerking van het concept en van de samenwerking, retroactief gesubsidieerd voor de geselecteerde projecten

Aandachtspunten

het project mag investeringen bevatten, maar enkel transnationale met beperkte bedragen

Oproepen

Kijk op de [website van het programma](#)

Voorbeeld

HEATNET: TRANSITION STRATEGIES FOR DELIVERING LOW CARBON DISTRICT HEAT

Het project Heatnet formuleert oplossingen voor financiële, regelgevende en organisatorische hindernissen die de ontwikkeling van warmtenetten in de weg staan. Dit gebeurt op basis van input uit de realisatie van een aantal 4de generatie warmtenetten in pilotsteden. In West-Vlaanderen is Kortrijk pilotstad.

Het project moet resulteren in een model voor de realisatie van warmtenetten en in een draaiboek om lokale overheden, energieleveranciers, projectontwikkelaars, afnemers, ... warm te maken voor de transitie naar deze duurzame manier van verwarmen/koelen. De haalbaarheid van 4 de generatiewarmtenetten wordt in kaart gebracht zijn en er zullen modellen ontwikkeld worden om de economische haalbaarheid van dergelijke netten te verbeteren. Ook verdere ontwikkelingen in de toekomst (andere duurzame energiebronnen, ...) worden onderzocht.

Concreet zal in Kortrijk in de eerste fase van het project het warmtenet op campus Kortrijk Weide aangelegd worden, in een tweede fase wordt dit verder uitgebreid. In een 3de fase zullen 1 of 2 hubs gerealiseerd worden op één of enkele van de stadsontwikkelingssites langs de Leie.

Kijk voor meer informatie in onze [projectendatabank](#)

2.4.6. Horizon 2020

Thema

Horizon 2020 is het kaderprogramma voor onderzoek en innovatie. Het is niet enkel de bedoeling om fundamenteel onderzoek te financieren, maar ook innovatie in ruime zin en de verspreiding ervan ten gunste van de samenleving en de economie. Energie en duurzaam transport, klimaat en

leefmilieu maken deel uit van de maatschappelijke uitdagingen. Het verspreiden van informaticatoepassingen en innovatieve overheidsopdrachten worden ook bevorderd. Alhoewel het partnerschap vaak bestaat uit een consortium van onderzoekscentra, universiteiten en bedrijven, worden in kleinere oproepen uitdrukkelijk overheden als partners vermeld.

Contact:

Alle informatie vindt u op de participant portal van de Europese Commissie, die alle nodige documenten voor het indienen van een projectvoorstel (handleidingen, aanvraagdocumenten en extra informatie) bevat. Voor extra informatie en begeleiding bij het indienen van een projectvoorstel kunt u ook terecht bij het team internationaal van het Agentschap Innoveren & Ondernemen. Zij hebben ook een specifieke website voor de Europese programma's www.europrogs.be.

Agentschap Innoveren & Ondernemen

Koning Albert II-laan 35 bus 12

1030 Brussel

T 0800 20 555

www.vlaio.be

Nico Deblauwe

nico.deblauwe@vlaio.be

T 02 432 43 00

Voordelen:

Gemeenten kunnen 'testsite' zijn voor de uitvoering van innovaties uitgewerkt door universiteiten en bedrijven die hun knowhow op het vlak van Europese projecten ten dienste stellen. De subsidie kan de kosten van het project voor de gemeenten tot 100% dekken.

Aandachtspunten: gezien de ruime samenwerkingsverbanden is dit veeleisende programma die ervaring hebben met subsidies en het Engels beheren.

Oproepen:

Info over de oproepen vind je [hier](#)

Voorbeeld:

Via het project ECO-life kon de stad Kortrijk steun verlenen aan de integrale energierenovatie van verschillende sociale woonwijken

3. PROJECTEN DIE VEELEER GERICHT ZIJN OP DE MENS

3.1. Voor lokale projecten

3.1.1. Het Europees Sociaal Fonds

Thema

het Europees Sociaal Fonds (ESF) is het belangrijkste Europees programma ter ondersteuning van de werkgelegenheid en de sociale inclusie.

[Website van het programma](#)

Contact

Afdeling ESF

Koning Albert II-laan 35 bus 20

1030 Brussel

Tel 02/552 83 51

Meer info vind je [hier](#)

Oproepen

Alle info over openstaande oproepen vind je [hier](#)

Voorbeeld

Café Herman. A Great Good Place in Town’/’Café Herman. Een prettige stad vol diversiteit’
Voor heel wat etnische ondernemers is het niet zo makkelijk om hun weg te vinden in het stedelijk economisch weefsel. Dit project zet deze kleine ondernemers op weg om de juiste diensten te vinden die hun zaak of buurtwinkel kunnen ondersteunen voor meer stabiliteit en een betere integratie in het stedelijk economisch weefsel, om duurzaam te groeien. Traditioneel werden zij geadviseerd door stedelijke dienstverleners en KMO-adviseurs, die echter van aan de zijlijn als buitenstaanders adviezen verleenden. Café Herman personaliseert deze dienstverlening, en investeert in relatievorming. Mechelen is de pilootstad voor dit ESF-project. Via winkelbezoeken bouwt een medewerker van de dienst economie een vertrouwensband op met 100 etnische kleinhandelzaken. Ondertussen blijkt dat twee derde van de betrokken handelaars openstaat voor samenwerking. En dat loont: hangende zaken en vergunning worden geregeld, winkeliers nemen deel aan braderijen, delen hun herkomstverhaal met studenten van de hogeschool Thomas More etc. Maar wat echt telt is dat multiculturele handelaars en hun familie het gevoel krijgen erbij te horen in hun nieuwe

thuisstad. Café Herman geeft immers erkenning aan deze handelaars, detecteert problemen en doorbreekt stereotypen.

Café Herman heeft ook een transnationale dimensie met partners in Polen en Zuid-Italië waar de actieve bevolking vertrekt. De paradox tussen instroom van laaggeschoolde migranten in Vlaanderen, en leegloop in achtergestelde Europese regio's, stimuleert het out-of-the-box denken.

3.2. Voor lokale of transnationale projecten

3.2.1. Het Europees programma voor Werkgelegenheid en Sociale Innovatie (EaSI)

Thema

EaSI is het programma van de Europese Unie voor werkgelegenheid en sociale innovatie. Het European Programme for Employment and Social Innovation (EaSI) draagt bij aan hoogwaardige en duurzame werkgelegenheid, behoorlijke sociale bescherming, betere arbeidsvoorwaarden en de strijd tegen armoede en sociale uitsluiting.

Voornamelijk de projectoproepen van de pijler PROGRESS kunnen relevant zijn voor gemeenten en OCMW's o.m. voor nationale en transnationale projecten rond sociale innovatie en hervorming van de sociale diensten.

Dit programma bundelt drie complementaire pijlers:

- De Progress-pijler: hoogwaardige analytische kennis over werkgelegenheids- en sociaal beleid, en wetgeving rond arbeidsvoorwaarden; doeltreffende en inclusieve informatie-uitwisseling, wederzijds leren en dialoog op Europees, nationaal en internationaal niveau; toetsing en hervorming van het sociale en arbeidsmarktbeleid, capaciteitsontwikkeling van de belangrijkste actoren en sociaalbeleidsexperimenten en steunmaatregelen voor Europese en nationale organisaties bij het gebruik van Europese instrumenten voor sociaal en werk-gelegenheidsbeleid, en de wetgeving rond arbeidsvoorwaarden.
- De EURES-pijler: meer transparantie in vraag en aanbod van werk op transnationaal, interregionaal en grensoverschrijdend niveau en samenwerking tussen arbeidsbemiddelingsdiensten voor bemiddeling, werving en steun na plaatsing.
- De pijler Microfinanciering en Sociaal Ondernemerschap: microfinanciering voor kwetsbare groepen en micro-ondernemingen en sociaal ondernemerschap.

[Website van het programma](#)

Contact

Directoraat-Generaal Werkgelegenheid en Sociale Zaken (DG EMPL) van de Europese Commissie
Meer info vind je [hier](#)

Voordelen

de projectoproepen vereisen niet altijd Europese partners, maar de geteste innovatie moet in andere steden kunnen gebruikt worden.

Aandachtspunten

omslachtig dossier en sterke concurrentie

Oproepen

Meer info vind je [hier](#)

Voorbeeld

MISSION - MOBILE INTEGRATED SOCIAL SERVICES INCREASING OUTCOMES FOR PEOPLE IN NEED

MISSION wil de toegankelijkheid van sociale dienstverlening verhogen om gezinnen in armoede efficiënter en integraler te kunnen ondersteunen in het verbeteren van hun levensomstandigheden. Via de methodiek 'casemanagement' zullen 5 projectmedewerkers bij gezinnen thuis op de 6 indicatoren uit de Kind en Gezin armoederegistratie gaan werken: inkomen, werk, opleiding, huisvesting, gezondheid, kinderen. Deze integrale en multi-dimensionele aanpak van armoede zal wetenschappelijk worden onderzocht: onder coördinatie van en in samenwerking met prof. Dr. Wim Van Lancker van het Centrum voor Sociaal beleid H. De Leeck zullen de lokale hogescholen Vives en Howest zowel de kwalitatieve als de kwantitatieve impact van het project en de maatregelen wetenschappelijk onderzoeken.

Kijk voor meer informatie in onze [projectendatabank](#)

3.2. Voor transnationale projecten

Reeds hierboven vermelde programma's kunnen ook relevant zijn voor gemeenten en OCMW's om transnationale projecten op te zetten op sociaal vlak:

De netwerken van URBACT III voor de uitwisseling van goede praktijkvoorbeelden

Interreg Noordwest-Europa voor de test van sociale innovaties

3.2.1. Europa voor de Burger

Thema

Europa voor de Burger ondersteunt activiteiten ter bevordering van het Europese Burgerschap en uitwisseling tussen Europese burgers:

- Jumelages tussen gemeenten
- Netwerken van steden tussen minstens 4 Europese gemeenten
- Projecten van de burgersamenleving waarbij ook de lokale overheden betrokken kunnen worden
- Projecten die aanzetten tot nadenken over de recente geschiedenis van Europa

[website van het programma](#)

Contact

- **Europees Agentschap**

Education, Audiovisual and Culture Executive Agency (EACEA)

Meer info vind je [hier](#)

- **Contactpunt Europa voor de Burger Vlaanderen:**

Marie Renier - + 32 (0)2 553 06 70

Arenberggebouw Arenbergstraat 9, 1000 Brussel – België

Voordelen

Zeer lichte dossiers, jaarlijks weerkerende indieningsdatums, forfaitaire financiering (minder bewijsstukken in te dienen)

Aandachtspunten

De Europese Commissie stunt projecten die verder gaan dan traditionele jumelages, die prioritaire thema's volgen en het accent leggen op de betrokkenheid van de burgers. De subsidie wordt berekend in functie van het aantal deelnemers, maar volstaat niet om alle kosten te dekken.

Oproepen

Strand 1: Europees Herdenken

Deadline   Startdatum project

1 maart   1 augustus van het jaar na de deadline en en 31 januari na de deadline

Strand 2: Projecten gericht op democratisch engagement en burgerparticipatie

Stedenbanden

Deadline	Startdatum project
1 maart	1 juli van het jaar van de deadline en 31 maart van het jaar na de deadline
1 september	1 januari en 30 september van het jaar na de deadline

Netwerken van steden

Deadline	Startdatum project
1 maart	1 juli en 31 december van het jaar na de deadline
1 september	1 januari en 30 juni van het jaar na de deadline

Projecten van maatschappelijke organisaties

Deadline	Startdatum project
1 maart	1 augustus van het jaar van de deadline en 31 januari van het jaar na de deadline

Voorbeeld

In het project “Customised employment-projects for cities” bracht de stad Hasselt Belgen, Duitsers, Portugezen en Litouwers samen om na te denken over oplossingen voor tewerkstelling in steden.

3.2.2. Erasmus+

Thema

Erasmus+ is het Europese programma voor onderwijs, opleiding, jeugd en sport. Het is niet alleen gericht tot jongeren, maar ook tot volwassenen. Het ondersteunt oa:

- Mobiliteitsacties (les of stage in het buitenland) voor het personeel van het school- en het beroepsonderwijs, jeugdanimatoren en volwassenenonderwijs (ook personeel van gemeenten en OCMW's) Stages in het buitenland voor leerlingen uit het beroepsonderwijs
- Jeugduitwisselingen (buiten het schoolkader)
- Partnerschappen ter ondersteuning van innovaties of de uitwisseling van goede praktijken
- Capaciteitsopbouw op het gebied van jeugdzaken, volgens dezelfde logica als de Gemeentelijke Internationale Samenwerking (GIS)
- Ontmoetingen tussen jongeren en politieke beleidsmakers (ook op lokaal niveau)
- Samenwerking op het vlak van sport
- Meer info over samenwerking, internationalisering en mobiliteit in onderwijs en vorming vind je bij EPOS. Epos is het Nationaal Agentschap voor het Erasmus+ programma in Vlaanderen.

[Website van het programma](#)

JINT vzw is het Nationaal Agentschap voor het Youth in Action luik van het Erasmus+programma in Vlaanderen. JINT zorgt voor de dagelijkse uitvoering van dit **subsidieprogramma** van de Europese Commissie. Agentschapsmedewerkers **informer** jongeren en medewerkers van jeugdorganisaties. Ze **ondersteunen** initiatiefnemers via vorming en ervaringsuitwisseling, en **begeleiden** hen bij het indienen van een subsidieaanvraag.

Ook de uiteindelijke toekenning van het subsidiebedrag en de administratieve opvolging gebeurt in Vlaanderen door JINT.

[Website van het programma](#)

Contact

- **Vlaams contactpunten EPOS (onderwijs)**

EPOS vzw
Hendrik Consciencegebouw 7C
Koning Albert II-laan 15
1210 Brussel

T 02 553 97 31

Meer info vind je [hier](#)

- **Vlaams contactpunt JINT (jeugd)**

Grétrystraat 26
1000 Brussel
T 02 209 07 20
E jint@jint.be

Meer info vind je [hier](#)

Voordelen

vrij lichte dossier, ruim geografisch gebied tot buiten Europa, jaarlijks weerkerende deadlines, forfaitaire financiering

Aandachtspunten

de mobiliteitsacties moeten kaderen in het Europees ontwikkelingsplan van de organisatie

Oproepen

Oproepen via EPOS: meer info vind je [hier](#)

Oproepen via JINT: meer info vind je [hier](#)

Voorbeeld

Twee groepen jongeren uit Sint-Jans-Molenbeek en het Spaanse Granada organiseerden filo-café's rond thema's zoals het dragen van hoofddoeken of homosexualiteit. Ze ontmoetten elkaar om ervaringen uit te wisselen.

Benieuwd naar Europese projecten in West-Vlaanderen: kijk op www.projectendatabank.be
Inschrijven nieuwsbrief 'Grenzeloos West-Vlaanderen' kan je [hier](#)